

## Motion till riksdagen 2009/10:So620

av **Fredrick Federley (c)**

# Nedläggning av Folkhälsoinstitutet

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om nedläggning av Folkhälsoinstitutet (FHI).

## Motivering

”Statens folkhälsoinstitut är en statlig myndighet som har till huvuduppgift att förbättra folkhälsan. Särskild vikt fästs vid insatser för de grupper som är utsatta för de största hälsoriskerna.”

Så inleder Folkhälsoinstitutet (FHI) sin egen beskrivning av den egna verksamheten. Vid ett första ögonkast ser det rimligt ut att staten värnar medborgarnas hälsa. Men vid en djupare granskning blir frågan om Folkhälsoinstitutets vara eller icke vara allt mer problematisk.

## Statligt rättesnöre

Folkhälsoinstitutet tenderar att bli ett rättesnöre för medborgarnas leverne. Tendenser i forskning riskerar att blåsas upp till varningar och inte allt för sällan ska medborgarna upplysas för att få en sundare livsstil. Mer än en gång har larmrapporter om kost, chips och tendentiösa kostråd blivit till allmänna rekommendationer som medborgarna tolkat för sanning.

Senare forskning har kunnat visa på att andra kosthållningar än de som propagerats ut av myndigheter eller statligt underställda organ har varit mer hälsosamma. Det har också kunnat visas att allmänt spridd oro för vissa produkter har varit helt obefogad. Som i exemplet med chipsen som skulle ta våra liv för några år sedan krävdes sådana kvantiteter att var och en kunnat räkna ut att om det ens var fysiskt möjligt att få i sig de mängder som behövdes så skulle det vara onyttigt och skadligt.

Råd från en myndighet eller ett statligt institut, som är fallet med FHI, förväntas av medborgarna vara mer sanna än råd som kommer från företag eller

## Fel! Okänt namn på

som kommer till uttryck i kvällstidningarna. Därför är det extra allvarligt när organ med staten som uppdragsgivare kommer med rekommendationer till vår kosthållning eller vårt utövande av motion.

När statens organ agerar felaktigt riskerar medborgarna ställa om kosten för att sedan få veta att råden som var givna var fel. Det i sig kan vara förlåtligt men är det rimligt att staten använder sina resurser till att försöka styra människors val av mat och motion?

## Forskning

En hel del av den forskning och forsknings-sammanställning som FHI bedriver kan vara befogad men frågan är om den då inte borde vara en del av de lärosäten vi har runt om i Sverige. Vartefter samhällets normer förändras riskerar också forskning som är styrd eller beroende av staten att följa de normerna. Hälsorforskning som finns på flera lärosäten med också olika forskningsinriktningar kan ifrågasätta det som annars riskerar att bli en konformistisk forskning med efterföljande hegemoni på området.

Därtill finns forskning där man kan ifrågasätta om den verkligen leder framåt. Många av de sammanställningar som görs torde göras av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) eller andra organ närmare knutna till vård. Vid en genomgång av de rubriker som listas bland institutets egna publikationer känns mycket av arbetet som redan gjort eller i flera fall som rent förnuftskränkande.

## Uppföljning

Statens folkhälsoinstitut ansvarar för sektorsövergripande uppföljning och utvärdering av insatser inom området samt utövar tillsyn inom alkohol-, narkotika- och tobaksområdena. Institutet är ett nationellt kunskapscentrum för metoder och strategier inom folkhälsoområdet.

För att sammanställa det som andra har gjort krävs det i Sverige tydligen en egen myndighet. Därtill, om vi ska följa utvecklingen på konsumtionen av ovan nämnda preparat, verkar det ha gått föga bra.

## Det egna ansvaret

Hälsan är individens egna ansvar. I de fall råd behöver sökas finns i Sverige utmärkt sjukvård med medicinskt kunnig personal som kan ge råd. I de fall statistik behövs bör det vara en uppgift för SKL eller Statistiska centralbyrån att ta fram sådan. Allt mer känns FHI som en statlig inrättning som aldrig hade behövts och som allt mer blir självgenererande i uppgifter för att bevara sig själv.

FHI:s effekter på folkhälsan torde vara ringa eller inga. Däremot är en god hälso- och sjukvård i kombination med fristående forskning samt ett upprät-

**Fel! Okänt namn på**

tande av det egna ansvaret för den egna kroppen och den egna hälsan med all sannolikhet ett mycket bättre recept för ett friskare liv.

Stockholm den 6 oktober 2009

*Fredrick Federley (c)*